

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
776-11
777-11

meddelad i Stockholm den 21 maj 2012

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 2 december 2010 i mål nr 5244-10 och 5245-10

SAKEN

Sjukpenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

YRKANDE M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden och fastställer Försäkringskassans beslut samt anför bl.a. följande. Enligt förarbetena bör förlängd sjukpenning för fler än 550 dagar endast beviljas när den försäkrade drabbats av vissa typer av allvarliga sjukdomar – hjärtinfarkt, stroke eller liknande

Dok.Id 119433

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
776-11
777-11

sjukdom – och dessa riskerar att allvarligt försämras. AA har inte en sådan allvarlig sjukdom. Även om hans sjukdom skulle riskera att allvarligt försämras vid en återgång i arbete, vilket i och för sig kan betvivlas, bör därför förlängd sjukpenning inte beviljas.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Operationssåret hade inte läkt och han hade en skelettinfektion i det opererade benet. Han kunde varken gå eller sitta. Smärtorna var mycket svåra att hantera.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet och den rättsliga regleringen

AA var från och med den 17 juli 2006 beviljad sjukpenning på grund av coxatros (höftledsförslitning). Från och med den 1 juli 2008 fick han s.k. förlängd sjukpenning, vilket innebar att han den 1 januari 2010 hade fått förlängd sjukpenning under 550 dagar. Den 7 december 2009 genomgick han en höftledsoperation (byte av höftled) och rehabiliteringen beräknades pågå till och med den 28 februari 2010. Han ansökte om ytterligare dagar med förlängd sjukpenning. Frågan i målet är om förutsättningar för förlängd sjukpenning förelegat under perioden den 2 januari – den 28 februari 2010, dvs. sedan 550 dagar med sådan sjukpenning redan tagits ut.

Den 1 juli 2008 infördes nya regler rörande sjukpenning. Av 3 kap. 4 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, framgår i huvudsak att sjukpenning utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst under 364 dagar och därefter med 75 procent av denna inkomst under ytterligare 550 dagar (förlängd sjukpenning).

I paragrafens tredje stycke infördes samtidigt en bestämmelse som innebär att om det finns synnerliga skäl får en sjukpenning baserad på 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst lämnas trots att sådan sjukpenning redan lämnats under 364 dagar. I förarbetena anges att synnerliga skäl endast bör

Mål nr
776-11
777-11

omfatta personer som är arbetsoförmögna på grund av mycket allvarliga sjukdomar såsom vissa tumörsjukdomar, neurologiska sjukdomar såsom ALS eller om den försäkrade väntar på transplantation av ett vitalt organ (prop. 2007/08:136 s. 80 f.).

Den 1 januari 2010 infördes bestämmelser som ger rätt till förlängd sjukpenning utöver 550 dagar bl.a. när en återgång i arbete eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades sjukdom (3 kap. 4 § femte stycket 3 AFL).

I förarbetena till bestämmelsen anges att det finns personer som oberoende av sin egen motivation inte kan ta del av det stöd som Arbetsförmedlingen kommer att erbjuda. Det bör i sådana fall vara möjligt att betala ut förlängd sjukpenning för fler än 550 dagar. Samtidigt är det viktigt att begränsningen av sjukpenningdagar i sjukförsäkringen inte urholkas. Möjligheten ska därför gälla det fåtal som riskerar att stå utan ersättning för en längre tid. De situationer då det föreslås att förlängd sjukpenning ska kunna betalas ut för fler än 550 dagar kan rimligen inte bli aktuella vid lindriga sjukdomar. Detta gäller t.ex. vid förkylning med feber och maginfluensa. Regeringen anser det därför inte vara nödvändigt att i lagstiftningen ange att sjukdomen ska vara svår. Förlängd sjukpenning ska kunna betalas ut för fler än 550 dagar om den försäkrade är intagen på sjukhus eller på grund av sjukdom får omfattande vård. Försäkrade som drabbats av hjärtinfarkt, stroke eller liknande sjukdom är inte alltid i behov av vård på sjukhus eller annan omfattande vård. Det bör dock ändå vara möjligt att vid sådana sjukdomar betala ut förlängd sjukpenning under ytterligare en tid om det skulle vara förenat med risk för allvarlig försämring av sjukdomen om den försäkrade återgår i arbete eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Genom att det i den nu föreslagna bestämmelsen anges att det ska röra sig om en allvarlig försämring vill regeringen anknyta till den restriktivitet som gäller då synnerliga skäl föreligger för att betala ut sjukpenning för fler än 364 dagar (prop. 2009/10:45 s. 27 f.).

Ytterligare en ändring i 3 kap. 4 § AFL gjordes under januari 2010. Den 15 januari 2010 ändrades uttrycket ”om det finns synnerliga skäl” i tredje stycket till

Mål nr
776-11
777-11

”om den försäkrade har en allvarlig sjukdom”. Av förarbetena till ändringen framgår att med allvarlig sjukdom avses, utöver sådana mycket allvarliga sjukdomar som redan tidigare gett rätt till den högre ersättningsnivån, även andra tumörsjukdomar som i det enskilda fallet inte kan betraktas som mycket allvarliga men som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga samt andra allvarliga sjukdomar av likartad karaktär (2009/10:SfU13 s. 8 f.).

AFL har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämplig i målet. Regler motsvarande dem i 3 kap. 4 § femte stycket 3 AFL finns nu i 27 kap. 24 a § 4 socialförsäkringsbalken. Förlängd sjukpenning benämns numera sjukpenning på fortsättningsnivå.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Försäkringskassan anser att eftersom AA inte har en sådan allvarlig sjukdom som anges i förarbetena till 3 kap. 4 § femte stycket 3 AFL är bestämmelsen inte tillämplig även om hans sjukdom skulle riskera att allvarligt försämras vid en återgång i arbete.

Av 3 kap. 4 § tredje stycket AFL framgår att om den försäkrade har en allvarlig sjukdom får sjukpenning baserad på 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst lämnas trots att sådan sjukpenning redan har lämnats under 364 dagar. I förarbetena anges vad som avses med allvarlig sjukdom.

Enligt femte stycket 3 får förlängd sjukpenning lämnas för ytterligare dagar när en återgång i arbete eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades sjukdom. I lagtexten anges inte på motsvarande sätt som i tredje stycket någon svårighetsgrad beträffande de sjukdomar för vilka bestämmelsen ska kunna tillämpas. Lagtexten lämnar i detta hänseende inte något utrymme för en begränsning av dess tillämplighet till de i förarbetena nämnda sjukdomarna hjärtinfarkt, stroke eller liknande sjukdom. Inte heller lämnar lagtexten utrymme för en tolkning som

Mål nr
776-11
777-11

innebär att det endast beträffande dessa sjukdomar skulle föreligga risk för en allvarlig försämring.

Vid tidpunkten för sjukpenningens upphörande hade AA en knapp månad tidigare genomgått en höftledsoperation. Av den medicinska utredningen framgår att han drabbats av komplikationer efter operationen. Han har själv uppgett att operationssåret inte var läkt, att han hade en infektion i det opererade benet, att han varken kunde gå eller sitta och att smärtorna var mycket svåra att hantera. Den behandlande läkaren anger att en återgång i arbete medför risk för försämring eller skada på proteserna i det nyopererade benet. Mot denna bakgrund anser Högsta förvaltningsdomstolen att en återgång i arbete skulle ha riskerat att allvarligt försämrade AAs sjukdom. Förutsättningar för förlängd sjukpenning förelåg således. Överklagandet ska därför avslås.

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Katarina Sjöberg
justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-04-18

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Maria Lindeberg